

'Suster Bertken' is een devoot ritueel

In opdracht van de ZaterdagMatinee schreef Robert Zuidam het muziek-dramatische werk *Suster Bertken*, dat afgelopen weekeinde in première ging. De kluizenares Berta Jacobs, die zich meer dan vijf eeuwen geleden vrijwillig liet insluiten, vormde Zuidams inspiratiebron. Dat sneeuw gladheid en files veroorzaakt, verklaart wellicht waarom de Grote Zaal van het Amsterdamse Concertgebouw slechts voor ongeveer de helft gevuld was.

In ruim een uur komen de insluiting, visioenen en dood van Bertken voorbij. Zuidam, die zich in eerdere opera's de opmerkelijke levenswandel van verschillende dames aantrok, verwerkte in het libretto een aantal teksten van haar hand, waaronder een kerstraktaat over de geboorte van Jezus. In zijn muziek combineert hij op buitengewoon effectieve wijze scherpe solo's, verstillings en filmische trekjes. Nergens staat een noot te veel.

De sleutelbewaarder die in 1457 het ritueel rond Jacobs' opsluiting verzorgde, zal geen saxofoon hebben gespeeld. Het vette geluid van dit instrument vormt een wereldse verlevendiging tegenover het voornemen je dagen te slijten in een kleine cel. Deze bijdrage maakt ook Hubert Claessens onmisbaar in de uitvoering: de zanger treedt op als prior en wisselt zijn doordringende bas af met eigenhandig gespeelde flitsende loopjes op de sax.

Terwijl Claessens stenen stapelt – een symbolisch begin van Bertkens kluis – aan de voeten van Katrien Baerts, kruipt deze sopraan in de huid van de Utrechtse mystica. Gekleed in een wit gewaad en bruinig jasvestje zingt ze zich, dramatisch hoog en benauwend, los van het aardse bestaan. Wonderschoon zijn haar ijle, meditatieve zanglijnen.

Het Asko|Schönberg vlijt zich onder leiding van Reinbert de Leeuw met gloeiend ensemblespel hier tegenaan. Ook de expressieve solomomenten van onder meer hobo, slagwerk en viool en de korte klanke rupties hebben een attractieve werking. Zuidams compositie vormt een

■ **Katrien Baerts: wonderschoon zijn haar ijle, meditatieve zanglijnen.**

FOTO: CLAUDIA HANSEN

elegante en vooral inventieve verklanking van Bertkens hemelse gedachtegoed en de bijbehorende rituelen.

Frederike Berntsen

Terugluisteren van de uitvoering kan via de website www.zaterdagmatinee.nl. Herhaling: 12 december Vredenburg Leidsche Rijn, Utrecht (info: www.vredenburg.nl). In Den Haag ontvangt Zuidam de Kees van Baarenprijs. Ter gelegenheid hiervan zal zijn opera 'Rage d'Amours' op 11 en 12 december twee keer worden uitgevoerd door het Residentie Orkest. Deze concerten zijn gratis toegankelijk. Info: www.dagindebranding.nl.

★★★★☆

